

Lennart Svensson
Senior strateg
040-675 34 18
Lennart.R.Svensson@skane.se

YTTRANDE

Datum 2018-03-12
Dnr 1800017

1 (21)

Näringsdepartementet
n.registrator@regeringskansliet.se
n.remiss@regeringskansliet.se

Remiss. Betänkande Ett land att besöka, en samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring (SOU 2017:95)

Regeringskansliets diarienummer N2017/07438/FF

Region Skåne välkomnar regeringens beslut att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att utreda och föreslå en sammanhållen politik för hållbar turism och växande besöksnäring. Vi ser ett starkt behov av en sammanhållen politik för hållbar turism och växande besöksnäring. Målet att besöksnäringen ska kunna verka som en effektiv export- och jobbmotor är viktigt för tillväxten i hela Sverige.

Utredarens förslag är ett viktigt steg mot detta mål. Region Skåne delar på ett antal punkter utredarens förslag.

Region Skånes yttrande är framtaget efter en regional dialog med Tourism in Skåne och Event in Skåne. Yttrandet är inom flera områden också ett resultat av en nationell dialog.

Region Skånes yttrande består av två delar, i den första övergripande delen redovisas synpunkter på utredarens förslag i relation till utredarens uppdrag samt generella synpunkter på en sammanhållen politik för hållbar turism och en växande besöksnäring. I den andra delen redovisas kapitelvisa synpunkter på utredarens förslag.

Sammanfattning

Region Skåne anser att utredarens förslag är ett viktigt steg i riktningen mot en samlad politik för hållbar turism och ökande besöksnäring.

Utredarens förslag saknar dock en djupare analys av vilka svenska politikområden som berör och påverkar turism och besöksnäring. Det är i utredningen svårt att se hur exempelvis bostadspolitik, ekonomisk politik, arbetsmarknadspolitik, energipolitik, invandringspolitik, jordbrukspolitik, socialpolitik och utbildningspolitik kan bidra till att uppfylla det övergripande syftet med utredarens uppdrag, att stärka besöksnäringen som export- och jobbmotor i Sverige.

Mål

Region Skåne anser att det i utredningens förslag till turismpolitiskt mål, finns en alltför svag koppling till utredningens syfte, att ge regeringen underlag för att stärka besöksnäringen som export- och jobbmotor i Sverige. Region Skåne föreslår att regeringen i det fortsatta arbetet vidareutvecklar målet och stärker kopplingen till detta syfte. Region Skåne instämmer i att social och miljömässig utveckling ska ingå i målformuleringen.

Strategi, insatsområden och delmål

Region Skåne stödjer helt utredarens förslag att regeringen ska utveckla, anta och genomföra en nationell strategi för hållbar turism och växande besöksnäring.

Nationellt besöksnäringensforum

Region Skåne stödjer utredarens förslag att inrätta ett Nationellt besöksnäringensforum.

Ny nationell funktion för utveckling och innovation

Region Skåne delar utredarens slutsats att det finns ett behov av en ny funktion för utveckling, innovation och samverkan men delar inte utredarens förslag till form och organisering.

Behovet av nationellt samarbete och samordning, en nationell funktion, skall inte tolkas som en nationell organisation. En nationell funktion bör ta sin utgångspunkt i existerande organisationer på regional och lokal nivå. I befintliga och kommande regionala strukturer finns närheten till den kommunala nivå och besöksnäringen samtidigt som det finns en stark koppling till nationella aktörer, myndigheter och departement.

Region Skåne föreslår därför att en ny nationella funktion skapas genom att tre till fyra nodorganisationer – Innovationsarenor - organiseras i Sverige. Innovationsarenorna föreslås byggas på de befintliga, nya eller utvecklade noder, där offentliga aktörer, besöksnäringen och akademien redan idag möts. Uppdraget till dessa tre-fyra organisationer bör vara att utifrån en ny nationell strategi samla närliggande regioners offentliga aktörer, relevant akademi och besöksnäring.

Ny nordisk funktion för utveckling och innovation

Region Skåne anser att en första konkreta åtgärd för att stärka besöksnäringen som export- och jobbmotor bör vara att stärka det nordiska samarbetet. Region Skåne förslår därför att en ny nordisk funktion skapas. Den nordiska funktionen bör ha formen av ett forum för utveckling, innovation och samverkan inom Norden.

En ny nordisk funktion bör kopplas till utvecklingen av de innovationsarenor som ovan föreslås. Den bör även vara kopplad till Nordic Innovation för att stimulera transnationella relationer, initiativ och innovationssamverkan.

Region Skånes övergripande synpunkter

Region Skåne anser att utredarens förslag är ett viktigt steg i riktningen mot en samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring. Region Skåne delar på ett antal punkter utredarens förslag.

I utredarens förslag saknas dock en djupare analys av vilka svenska politikområden som berör och påverkar turism och besöksnäring. Det är i utredningen svårt att se hur exempelvis bostadspolitik, ekonomisk politik, arbetsmarknadspolitik, energipolitik, invandringspolitik, jordbrukspolitik, socialpolitik och utbildningspolitik kan bidra till att uppfylla det övergripande syftet med utredarens uppdraget, att stärka besöksnäringen som export- och jobbmotor i Sverige.

I det fortsatta utvecklingsarbetet bör en djupare analys av vilka svenska politikområden som berör turism och besöksnäring göras. Med stöd i denna analys bör åtgärder identifieras som knyter samman berörda politikområden i relation till besöksnäring och turism. Åtgärderna måste leda till att politikområden förändras så att de på bästa sätt bidrar till att stärka besöksnäringen som export- och jobbmotor i Sverige.

Utredningens rubrik - *Ett land att besöka* - sätter genom ett utifrån och in perspektivet på ett utmärkt sätt tonen för utvecklingen. Rubriken ger signalen att det finns en stor potential i internationella turister/besökare och att de bidrar till att öka/stärka besöksnäringen som export- och jobbmotor i Sverige. I utredningen saknas dock en djupare analys av det internationella perspektivet och förslag på insatser för att stärka detta.

Ny nordisk funktion för utveckling och innovation

Region Skåne anser att en första konkreta åtgärd för att stärka besöksnäringen som export- och jobbmotor bör vara att stärka det nordiska samarbetet.

I Norden finns ett antal strategiska gränsregionala samarbeten som har stor betydelsen för export och jobb. Exempelvis i södra Sverige mellan Skåne och Själland, i Västra Sverige samarbetet mellan Västra Götalandsregionen och Södra Norge och i norra Sverige samarbetet mellan Haparanda och norra Finland samt samarbetet kring Östersjön.

Region Skåne förslår mot denna bakgrund att en ny nordisk funktion skapas. Den nordiska funktionen bör ha formen av ett forum för utveckling, innovation och samverkan inom Norden. En nordisk funktion bör ta sin utgångspunkt i existerande nationella och regionala samarbeten. En ny nordisk funktion bör därför kopplas till utvecklingen av de innovationsarenor som ovan föreslås. Den nordiska funktionen bör även vara kopplad till Nordic Innovation för att stimulera transnationella relationer, initiativ och innovationssamverkan.

Mål

Region Skåne anser att det i utredningens förslag till turismpolitiskt mål, finns en alltför svag koppling till utredningens syfte, att ge regeringen underlag för att stärka besöksnäringen som export- och jobbmotor i Sverige. Region Skåne föreslår att regeringen i det fortsatta arbetet vidareutvecklar målet och stärker kopplingen till detta syfte. Region Skåne instämmer i att social och miljömässig utveckling ska ingå i målformuleringen.

Strategi, insatsområden och delmål

Region Skåne stödjer helt utredarens förslag att regeringen ska utveckla, anta och genomföra en nationell strategi för hållbar turism och växande besöksnäring. Framtagandet av en nationella strategi är särskilt angelägen i ljuset av att det i utredningen saknas en djupare analys av vilka svenska politikområden som berör och påverkar turism och besöksnäring. Det är angeläget att strategin tas fram i en bred process i landet och att relevanta aktörer inbjuds.

Arbetet med en nationell strategi bör inledas med en nuläges- och omvärldsbeskrivning. Beskrivningen är viktig mot bakgrund av att utredningen trots den tydliga rubriken – Ett land att besöka - i stor utsträckning har utelämnat det internationella, utifrån och in perspektivet. Beskrivningarna bör kompletteras med analys av desamma, analysen bör därefter bli en grund för den nationella strategin.

Det är särskilt angeläget att den nationella strategin skrivs fram i en nordisk kontext och inkluderar förslag till konkreta nordiska samarbeten. Om inte detta sker är risken stor att den nationella strategin blir alltför introvert och inte tillvaratar tillväxtpotentialen i gränsregionala och nationella samarbeten.

Nationellt besöksnäringforum

Region Skåne stödjer utredarens förslag att inrätta ett Nationellt besöksnäringforum.

Region Skåne anser att om ett nationellt besöksnäringforum ska kunna verka för koordination och utveckling av nationella strategin, måste detta forum organiseras så att kontinuitet och hållbarhet säkerställs. Sekretariatet bör bemannas med personer med stor kompetens inom aktuella ämnesområden och inom de politikområden som omfattas av eller berörs av besöksnäringens nationella strategi.

Ny nationell funktion för utveckling och innovation

Region Skåne delar utredarens slutsats att det finns ett behov av en ny funktion för utveckling, innovation och samverkan men delar inte utredarens förslag till form och organisering.

Det är mycket angeläget att vi gemensamt skapar förutsättningar så att vi på ett tydligare och hållbarare sätt kan ta tillvara hela landets kapacitet inom innovation, kunskapsbyggnad, kunskapsdelning och lärande. Ska besöksnäringen kunna utveckla sin potential för export- och jobbskapande krävs nya tankar och nya arbetssätt som främjar och utvecklar innovationsförmågan.

Region Skåne anser att utredarens förslag att inrätta en ny nationell organisation med fokus på innovation och kunskap inte är det lämpligaste sättet att möta det behov av samarbete och samordning som utredaren fångat upp i arbetet. Nationella organisationer kan ofta inte lösa regionala och lokala problem och inte heller fullt ut tillvarata regionala och lokala möjligheter.

Behovet av nationellt samarbete och samordning, *en nationell funktion*, skall därför inte tolkas som *en nationell organisation*. Det finns ett mycket stort antal aktörer och företag som kan bidra och dela kunskap, erfarenheter och möjligheter att utveckla. För att detta skall ske krävs ökad samordning, samsyn, gemensamma verktyg och plattformar, men inte nya organisationer.

En nationell funktion bör därför ta sin utgångspunkt i existerande organisationer på regional och lokal nivå. I befintliga och kommande regionala strukturer finns närheten till den kommunala nivå och besöksnäringen samtidigt som det finns en stark koppling till nationella aktörer, myndigheter och departement.

Region Skåne föreslår, efter en omfattande regional och nationell samverkan, att en ny nationella funktion skapas genom att tre till fyra nodorganisationer – Innovationsarenor - organiseras i Sverige.

Innovationsarenorna föreslås byggas på de befintliga, nya eller utvecklade noder, där offentliga aktörer, besöksnäringen och akademien redan idag möts. Dessa nodorganisationer finns inom den regionala utvecklingsstrukturen alternativt i de regionala turismorganisationerna. Uppdraget till dessa tre-fyra organisationer bör vara att utifrån en ny nationell strategi samla närliggande regioners offentliga aktörer, relevant akademi och besöksnäring.

Uppdragen till Innovationsarenorna föreslås byggas på följande principer:

- Ansvaret för att utveckla de nationella strategiska insatsområden som identifierats i den nationella strategin fördelas genom nationella uppdrag till Innovationsarenorna. På detta sätt kan befintlig kompetens och förutsättningar tas tillvara och hela den stora kraft som finns ute i landet tas tillvara i det nationella utvecklingsarbetet.
- Stödja en funktion för utveckling, innovation och samverkan inom Norden.
- Samtliga arenor ges uppdraget att arbeta med hållbarhet och digitalisering, områden som skär genom alla tematiska områden. På detta sätt byggs digitalisering och hållbarhet med automatik in i alla insatser.
- Innovationsarenornas uppkopplingar till relevanta inkubatorer, acceleratorer och science parks nyttjas nationellt.
- Svensk Turism ges uppdraget att skapa en samverkansarena för besöksnäringen.
- Tillväxtverket ges uppdrag att skapa en nationell plattform för kunskapsspridning och lärande.

Region Skåne föreslår att regeringen enligt samma modell som för Life Science etablerar ett kontor för Hållbar Turism och Besöksnäring inom regeringskansliet på Näringsdepartementet. Syftet är att driva en samlad politik, tydliggöra prioritering och höja tempot i genomförandet av den nationella strategi som tas fram. Kontoret föreslås få uppdraget stödja de tre till fyra Innovationsarenor (noder) som organiseras ute i landet.

Genom denna modell blir ägandeskapet för genomförandet av en nationell strategi ute i landet mycket stort. Med ett stärkt ägande skapas en sammanhållen politik och förbättrad samverkan mellan nationella och regionala organisationer och besöksnäringen.

En stärkt myndighetssamordning

Region Skåne delar utredarens syn att besöksnäringens myndighetsgrupp har en viktig funktion. Bildandet av en myndighetsgrupp måste dock utgå från att relevanta politikområden har skapat en sammanhållen politik utifrån vilken respektive myndighet fått sina uppdrag. Som ovan framförts anser Region Skåne att det krävs en djupare analys av vilka svenska

politikområden som berör och påverkar turism och besöksnäring. Först när denna är genomförd bör sammansättningen av en myndighetsgrupp läggas fast.

Den nuvarande myndighetsgruppen har varit verksam i ett antal år, men har trots detta inte haft ett eget uppdrag, inte heller har myndigheternas egna uppdrag och regleringsbrev tydliggjort syftet med grupperingen. Det är därför inte tillräckligt att Tillväxtverket får ett stärkt mandat. Myndighetsgruppen bör ges ett tydligt uppdrag och berörda myndigheter bör få ett uppdrag att samarbeta kring besöksnäringens frågor utifrån sina ordinarie verksamheter.

Det regionala utvecklingsansvaret

Det regionala perspektivet kan bli tydligare i utredningen. Regionala aktörer har en viktig roll att spela, inte minst när det gäller planering av infrastruktur och kollektivtrafik. Regionala aktörer har även en viktig roll i strategiska gränsregionala samarbeten exempelvis i Skåne och Själland. Enligt utredningen ska turismen präglas av ett regionalt perspektiv som sträcker sig över administrativa gränser. Därför bör de regionala utvecklingsaktörernas roll utvecklas ytterligare.

I fjorton län har landstingen bildat region, och arbete pågår i de återstående sju länen med sikte på att bilda region 2019. Från och med nästa år kan det regionala utvecklingsansvaret därigenom komma att ligga på samma instans i hela Sverige, på regionerna. Detta innebär att 21 regioner kommer att ansvara för att utarbeta och fastställa en strategi för länens utveckling samt genomförandet av strategin. I utredningen framgår inte tillräckligt vilken betydelse den regionala utvecklingsansvarige har i att tillsammans med andra aktörer stärka besöksnäringen.

Mot bakgrund av hur det regionala utvecklingsansvaret utvecklats de senaste åren har Region Skåne svårt att se motiven till att utredningen föreslår att regeringen ska ge Länsstyrelsen i Stockholm i uppdrag att utveckla parallella strukturer för turism och besöksnäring.

Region Skånes kapitelvisa synpunkter

Kapitel 4, Hållbart Samhällsbygge

Region Skåne ser det som mycket positivt att utredaren sätter stort fokus på hållbarhet och hållbar utveckling i besöksnäringen. Det är bra att Agenda 2030 lyfts in i arbetet med hållbar utveckling i besöksnäringen och ges en naturlig koppling till branschen. Region Skåne välkomnar en samordning av det nordiska arbetet.

Region Skåne ser positivt på att det sociala hållbarhetsperspektivet är centralt i utredningen. Det finns dock ett behov av att utveckla hur det är möjligt att tillgängliggöra besöksnäringen för fler grupper, än de med funktionsvariation som är specifikt utpekade. Det är önskvärt med en

djupare studie om skillnader i tillgänglighet mellan olika socioekonomiska samhällsgrupper såväl som mellan kvinnor och män. Diskussionen om en ökad förädlingsgrad i besöksnäringen skulle vara betjänt av resonemang kring vilka sociala konsekvenser en sådan utveckling kan ge.

I utredningen pekas på att kommunernas översiktsplanering behöver utvecklas för att fylla de mest angelägna behoven för utveckling av turism och besöksnäring. Utredaren beskriver vikten av att utveckla dialogen mellan kommun och stat. Utredningen utelämnar dock helt den betydelse som den regionalt utvecklingsansvarige har i att stärka kommunerna i planeringen. Det är angeläget att besöksnäring och turism lyfts på en strategisk regional planeringsnivå och utredningen skulle därför vinna på att tydligt peka på detta behov.

Erfarenheterna från Region Skånes arbete visar att det lett till att den skånska regionala utvecklingsstrategin fått ett tydligare fysiskt uttryck, att sambanden mellan samhällsplanering och den regionala planeringen av infrastruktur och kollektivtrafiken blivit tydligare. Men även att den kommunala nivån stärkts genom att kommunernas utvecklingsstrategier nu tar en tydligare utgångspunkt från regionala samband. När det nu föreslås en ny politik för hur en växande besöksnäring och en hållbar turism ska kunna utvecklas är det viktigt att samhällsplaneringens regionala dimension inte tappas bort. Utredningen behöver stärkas vad gäller den regionala dimensionen av samhällsplanering.

Det är mycket positivt att samordning och ökade insatser kring kunskapsspridning aktualiseras av utredaren. Det är dock viktigt att särskilja kunskapsskapande och kunskapsspridning och lärande.

På några punkter är Region Skåne tveksamma till utredarens bedömningar och förslag till insatser:

- Tillväxtverket har genomfört och genomför insatser över hela landet inom Hållbar destinationsutveckling och Hållbar produktutveckling. I båda dessa fall bör Tillväxtverkets roll och ledning av dessa utvärderas innan nya uppdrag läggs på myndigheten.
- Kunskapsskapandet bör samordnas nationellt men kunskapsspridningen måste genomföras regionalt och lokalt och kan eventuellt samordnas nationellt. För att lärandet ska finna sin form bör metoder och verktyg för detta tas fram vilket inte reflekteras i något av förslagen.
- Storstädernas samverkansformer är väl etablerade i Stockholm genom Visit Stockholm, i Göteborg genom Göteborg & Co och i Malmö genom Destinationssamverkan i Malmö och Malmö Turism. Med undantag för Stockholms län finns därför idag både i Västra Götalandsregionen och i Skåne väl utvecklade samverkansformer

mellan storstädernas turismorganisationer och med de regionala turismorganisationerna. Region Skånes förslag att skapa en ny nationell funktion genom tre till fyra nodorganisationer – Innovationsarenor, tillvaratar på bästa möjliga sätt dessa samverkansstrukturer. Region Skåne delar därför inte utredarens bedömning.

- Det är viktigt att arbeta tvärssektoriellt i samverkan med andra aktörer för att skapa förutsättningar för en attraktiv och hållbar aktivitetsbaserad natur- och kulturturism. När leder och rekreationsområden utvecklas och kvalitetssäkras ser Region Skåne fördelar med att aktörer kan mötas i skärningspunkter som de föreslagna Innovationsarenorna. Detta bidrar till samordning och styrning av besökare, utökad besöksnäring, fler arbetstillfällen och en levande landsbygd. Verksamheten på dessa Innovationsarenor infattar också kopplingen till kollektivtrafiken.

Kapitel 5, Digitaliserad besöksnäring med fokus på delnings- och plattformsekonomi

Region Skåne anser att förslaget att fokusera på delnings- och plattformsekonomi är ett alltför smalt perspektiv av en digitaliserad besöksnäring. Förslaget beskriver inte hela den nödvändiga bredden i digitaliseringen.

Digitalisering är ett av de områden där en samlad politik är särskilt viktig. Att utredarens förslag saknar en djupare analys av vilka svenska politikområden som berör och påverkar turism och besöksnäring blir tydligt inom detta område. Region Skåne ser stora behov och möjligheter i en sammanhållen politik med utgångspunkt i digitaliseringens möjligheter. Digitalisering av tillsyns- och tillståndprocesser, artificiell intelligens i automatisering och robotisering, virtual reality och augmentet reality i upplevelsedesign är endast några exempel.

Tryggheten är en viktig aspekt att beakta vid digitalisering av bland annat samhällstjänster. Region Skåne saknar perspektiv kring den digitala kopplat till äldre människor och turism. I och med digitaliseringen sker även ett generationsglapp för de äldre personer som saknar digital vana och trygghet i takt med att samhällstjänster allt mer digitaliseras.

Digitaliseringens möjligheter och värde för ökad demokratisk delaktighet kopplat till turism skulle med fördel kunna belysas i förslaget. För samhällsplaneringen innebär det att myndigheter med hjälp av digitala verktyg kan nå bredare grupper och få en större representation och delaktighet med exempelvis interaktiva kartor och samrådsprocesser.

Region Skåne anser att utredarens förslag att ge Vinnova uppdrag att leda och koordinera insatserna inom området är bra. För att det ska vara möjligt att skapa hållbar tillväxt i hela landet krävs dock en kartläggning-

/genomlysning av alla de relevanta inkubatorer i landet som kan bli föremål för acceleratorinsats för besöksnäring och turism (tech). En nationell accelerator är nödvändigtvis inte en förstahandslösning.

Det finns en stor möjlighet i att koppla samman Tech-företag med turism och besöksnäring i högre grad än vad som sker nu. Det finns exempelvis ett stort behov för lösningar kopplade till sampaketering kring resa, boende, upplevelser och andra kringprodukter på övergripande Sverigenivå för att möta kundens bokningsbehov. Detta behov behandlas tyvärr inte av utredaren. I digitaliseringsområdet har de större aktörerna inom besöksnäringen redan insatser i rörelse som kan tjäna som inspiration, exempelvis Nordic Choice Hotels satsning på en blockchain-baserad plattform

Det finns stora fördelar i samverkan över branschgränser. Bilföretag som jobbar för plastbaserade tjänster, transportbolag för nya smarta och hållbara logistiklösningar skulle kunna vidareutvecklas med hjälp av nya innovativa digitala lösningar som skulle ge aktörerna besparingar och vinstmöjligheter.

Det är bra att verk/myndighet ges uppdrag att koordinera insatser inom området. Det är dock helt avgörande att besöksnäringens olika branscher aktivt deltar i ett gemensamt utvecklingsarbete för att uppnå skillnad och resultat hos aktörerna. I dagsläget sker alltför mycket genom externa innovationer utan koppling till besöksnäringens egna behov.

Region Skåne anser att det är viktigt att i en förstudie kartlägga behovet av att anpassa besöksnäringen till nya plattformsbaserade tjänsternas logik genom att aktivt arbeta med kommunikation, samverkan och koordinering mellan olika intressenter. Förstudien bör inkludera regioner och destinationer i arbetet för att hålla dialog och informationsutbyte med aktörerna. Konsumentverket bör vara den myndighet som ser till att både branschens och konsumenternas intressen beaktas och tillvaratas.

Region Skåne anser att Riksantikvarieämbetet har en viktig roll i arbetet med digitalisering, genom sitt nationella ansvar för digitaliseringen av kulturarvet genom DIGISAM kontoret.

Kapitel 6, Kompetensförsörjning

Region Skåne anser att utredarens förslag är bra men att det i förslagen saknas tillräckligt tydliga kopplingar till kompetensförsörjning och till den sammanhållna politikens möjligheter.

På samma sätt som i förslagen kring digitalisering, är det tydligt att utredarens förslag saknar en djupare analys av vilka svenska politik-områden som berörs. Det finns, avseende kompetensförsörjning, kunskap och rapporter som inte tagits tillvara kring utbildningar och kompetens, t ex

från Tillväxtverket. Bland annat har brister i utbildningsstegens flöde utpekats som ett systemfel att åtgärda.

Utredarens förslag koncentreras helt till formell utbildning och utelämnar den form av kompetens som är avgörande inom tjänste- och servicesektorn, erfarenhetsbaserad kompetens. Exempelvis saknas insatser för att minska personalomsättningen. I stort är utredarens förslag koncentrerade till besöksnäringens stödverksamheter snarare än den faktiskt operativa produktionsdelen.

Ansatsen att samordna aktörer inom strategisk tillväxt på regional nivå är bra och ger styrka åt de regionala organisationerna. Det bör leda till att de strategiska insatserna tar avstamp i de geografiska skillnader som finns i relationen mellan lokalisering av utbildningsinstitutioner och destinationers behov. Ett verktyg att nyttja för att komma till rätta med bristen på utbildad personal i många delar av landet där besöksnäringen har potential att växa är Yrkehögskolesystemet. Genom de regionala kompetensplattformarna finns stora möjligheter att föra in besöksnäringen i det regionala arbetet.

Förslaget riktat mot kompetensutvecklande insatser för offentliga myndighetsutövare är en viktig del i att skapa förståelse och samsyn runt besöksnäringen och bör kopplas tydligare till kapitel 14 (Regler, tillstånd och tillsyn).

Kapitel 7, Utveckling, innovation och forskning

Region Skåne uppfattar att utredarens bedömningar och förslag har ett starkare fokus på produktion av varor än tjänster. Besöksnäringen är liksom andra tjänste- och servicesektorer starkt kopplad till immateriella företeelser och samspel vars innovationsstrukturer ofta skiljer sig åt. Denna aspekt måste tas in i det fortsatta arbetet med en nationell strategi.

Region Skånes förslag till en nationell funktion kan i detta arbete tillvarata kompetensen och kraften i regionala organisationer och akademin över hela landet. Utveckling, innovation och forskning är ett av de områden där förslaget tillvaratar regionala innovationsstrukturer och innovationsområden vilket är avgörande för att vi ska kunna stärka besöksnäringen som export- och jobbmotor i Sverige.

Forskningen kring samhällsutmaningarna är ett viktigt instrument för att besöksnäringen ska kunna ytterligare utvecklas som jobb- och integrationsmotor. Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande är väl lämpat att leda arbetet men måste kopplas till andra organ såsom Yrkehögskoleutbildningar och gymnasieskola såväl som andra forskningsfinansiärer.

Det finns en stor potential i att kommunicera forskning i olika discipliner inom besöksnäringen till näringslivets aktörer. Näringslivets behov och utmaningar är samtidigt viktiga uppslag till forskningsinitiativ i mer relevanta sammanhang än ren turism.

Utredaren presenterar flera förslag där konsekvenser anges som ökade kostnader för staten i form av en större engångssatsning. Detta är ofta inte tillräckligt inom utveckling, innovation och forskning. Långsiktiga insatser kopplat till en ny nationell strategi är särskilt viktiga inom detta område. Besöksnäringens tvärdisciplinära och komplexa karaktär ställer stora krav på aktörerna vilket skapar ett behov av kontinuerlig forskning och innovation. För att finna en långsiktig finansiering bör det utredas hur det tio-åriga forskningsprogrammet som beslutats, kan nyttjas snarare än att nya medel tillförs.

Region Skåne saknar förslag riktade mot en attitydförändring till kunskapsutveckling inom besöksnäringen.

Kapitel 8, Omvärld, statistik och analys

Region Skåne anser att utredarens förslag som helhet är relevanta och bra. Några av utredarens förslag ställer krav på direkta åtgärder:

- Tillväxtverkets bör ges ett nytt uppdrag som innefattar ett ansvar att ta fram statistik och analys på regional och lokal nivå. Tillväxtverkets kompetens och organisation bör då stärkas
- En långsiktig planering och finansiering av undersökningar bör initieras
- Områden som omsättning, sysselsättning och gästnätter måste belysas regelbundet och då troligen genom kunskapsöverföring från andra branscher och näringsgrenar
- Nya metoder för insamling av data bör utvecklas
- Ett närmande till europeiska och globala organ bör övervägas och finansieras. Ett exempel är ett eventuellt nationellt medlemskap i UNWTO.
- Kunskapsspridningen måste genomlysas djupare liksom mottagarens kapacitet att ta emot det analyserade materialet.

Kapitel 9, Trafikutbud och transporter

Region Skåne anser att utredarens förslag som helhet är relevanta och bra.

Förslaget att undersöka hur kollektivtrafikmyndigheter bättre kan fånga besöksnäringens behov är bra. Region Skåne ser ett tydligt behov av ökad kunskap inom all typ av rekreationsresande, i vilken den tillfälliga besökaren är en del. En stor del av kollektivtrafikstråken passerar målpunkter som är intressanta för besökaren. Rekreationsresor sker ofta vid

tider när det finns ledig kapacitet i kollektivtrafiken. Detta öppnar för möjligheten att fler kan välja kollektivtrafiken vid dessa resor och därmed bidra till en mer hållbar turism till en rimlig kostnad.

Att som utredaren föreslår lagstifta till förmån för en resenärsgrupp riskerar ofta att försämra för andra grupper. Ökad kunskap, samverkan och att regionala aktörer ser helheten och väger samman alla behov ger större möjligheter. Region Skåne ställer mot denna bakgrund sig tveksamma till en lagstiftning.

Mot bakgrund av att tågtrafikens utveckling i en del fall skett på bekostnad av busstrafiken är det fullt rimligt att se över underlaget till den parallella busstrafiken när ny tågtrafik införs. På detta sätt kan kunskap skapas om konsekvenser för andra resenärsgupper. Cykel som trafikslag jämte andra och dess roll som möjliggörare när det gäller smarta städer och godstransporter kan bli tydligare i utredningen. Det är positivt med en utökad möjlighet att ta med cykeln i kollektivtrafiken, men cykel som ett eget färdmedel i sig kan tydligare framgå.

Kollektivtrafiken kan stödja turismen genom att se värdet för cykelturisten att kunna ta med cykel på tåg och buss. Genom att inkludera cykeln som en del i resekedjan och samordna biljettsystemen över länsgränserna kan olika kollektiva transportaktörer förenkla resandet för cykelturisten. I Region Skåne, finns en ambition att vid satsningar på ökad tågtrafik öka tillgänglighet och kapacitet att ta med sig cyklar ombord på fordonen. För att uppmuntra till ett hållbart resande kan åtgärder inom steg 1 och steg 2 i fyrstegsprincipen betonas mer som ett verktyg för Trafikverket och kommuner att arbeta med.

Dagens reguljära kollektivtrafik kan i en del fall ha svårt att möta de behov av målpunkter och tider som besökaren har. Region Skåne ser dock stora möjligheter att genom digitalisering och teknikutveckling göra det möjligt att i framtiden bättre möta besökarens behov. Exempel på nya lösningar kan vara framtida mobilitetstjänster till vilka privata aktörer kan ansluta sig och erbjuda tjänster och resor som är anpassade till resenärernas behov.

Utredaren föreslår att arbetet för att kalibrera kriterierna i Trafikverkets tillgänglighetsanalys bör fortsätta, så att de bygger på ett så riktigt underlag som möjligt avseende turismens egenskaper. Region Skåne ställer sig positiv till fortsatt utveckling av tillgänglighetsanalyser. Det beskrivs även att flera nyligen genomförda studier inom området modeller för transportinfrastrukturplanering och hållbara resor för besökare är viktigt underlag för fortsatt utvecklingsarbete. Det syftar till att värdera effekter för besöksnäringen och samlad samhällsekonomisk nytta i samband med åtgärder för trafikering, infrastrukturplanering och trimning av befintlig infrastruktur.

Region Skåne ställer sig positiv till fortsatt utveckling av planeringsmodeller. Trafikverket använder samhällsekonomiska analyser, som inkluderar prognosmodeller, effektmodeller och kalkylmodeller, som ett av underlagen för prioritering och planering av infrastrukturåtgärder. Region Skåne anser att utredningen bör ändra till att det är ett av underlagen. Det finns även en tydlig politisk prioritering i den Nationella transportplanen som styrs i proposition och direktiv till Trafikverket och länsplaneupprättarna. De beräkningsmodeller som beskrivs i utredningen används även i länsplanerna.

I utredningen beskrivs tydligt den Nationella transportplanen och dess roll och möjlighet till finansiering av infrastruktur. Ett perspektiv som inte beskrivs är dock de regionalt utvecklingsansvariga som är ansvariga länsplaneupprättare för regional transportinfrastruktur. I länsplanerna prioriteras åtgärder på det statligt regionala vägnätet, vilket har stor bäring på ökad tillgänglighet för besöksnäringen både kopplat till person- och godstransporter. Utredningen behöver enligt Region Skåne kompletteras med detta. Utredaren skriver att planering av infrastruktur sker i enlighet med fyrstegsprincipen. Detta bör kompletteras med vikten av att arbeta med beteende och påverkansåtgärder för att påverka valet av transportmedel.

Utredaren föreslår under kapitlet Trafikutbud och transporter att det bör utvecklas hur kollektivtrafikmyndigheterna bättre kan fånga besöksnäringens behov. Region Skåne anser att Trafikverket inte är rätt part att tillsammans med Tillväxtverket undersöka detta. Kollektivtrafikmyndigheten och trafikoperatörerna borde få en tydligare roll och Trafikverket kan samrådas. Regeringen tar fram en Nationell godsstrategi vilket bör nämnas i samband med beskrivningen av godstransporterna och beskriva vikten av att besöksnäringen beaktas i den.

Analyser och beräkningsmodeller bör enligt utredningen kompletteras med turism som en viktig faktor och möjlighet till samhällsnytta. Det är positivt att utreda möjligheten till att utveckla modellerna. Men det är viktigt att det tas i beaktning kring omfattningen av turismen, om det är kopplat till ett årligt event/vecka eller en längre period. Det är svårt att anpassa en infrastruktur för en kort period. Det är för kostsamt och kan rent gestaltningsmässigt bli för överdimensionerat.

Några av utredarens förslag ställer krav på direkta åtgärder:

- Tillväxtverkets kompetens och organisation måste stärkas relaterat till genomförandet av förslagen.
- EU lagstiftning berörs troligen för resegarantilagen
- Inter-mobilitet bör eftersträvas och besökarens perspektiv beaktas
- Den internationella besökarens transportsätt bör beaktas, den största andelen reser idag med bil

Kapitel 10, Naturturism

Region Skåne anser att i takt med en växande besöksnäring är en fördjupad kunskap om de samhällsekonomiska värdena som naturen och kulturen tillhandahåller viktig. Besöksnäringens företag ska kunna utvecklas på ett hållbart sätt i anslutning till dessa miljöer. Naturturism är ett område där Region Skånes förslag, att en ny nationell funktion skapas genom tre till fyra Innovationsarenor, kan öka möjligheterna att nå relevanta målgrupper och aktörer i utvecklingsarbetet

Genom ekosystemtjänster kan vi bidra till att bevara och utveckla den biologiska mångfalden, förstärka besökarnas naturupplevelser och bidra till att naturområden blir attraktiva. Och genom att synliggöra naturens karaktärer och styrkor blir detta även en framgångsfaktor för en nationell och internationell besöksnäring inom de ekologiska ramarna. Det är positivt att remissen lyfter att informationsarbetet om allemansrätten behöver förstärkas, inte minst mot besöksnäringen och deras besökare.

Region Skåne vill understryka vikten av att den nationella strategin kopplas till den delstrategi för naturturism som nu tas fram av besöksnäringen. Besöksnäringen är ett ekosystem där allt fler mindre företag levererar upplevelsekomponenter till större företag som i sin tur erbjuder ett större utbud mot marknaden. Stora företag kan i sin affärsmodell fokusera på kärnverksamheten, boende eller en lättillgänglig naturupplevelse och avtala med andra, mer nischade företag, att leverera mer specifika upplevelser. De större, mer volymskapande, företagens erbjudanden av en lättillgänglig naturprodukt är ofta ingången till kundens vilja och mod till att ta del av ännu mer avancerade naturaktiviteter. Oavsett om det rör sig om stora eller små företag, fasta anläggningar eller företag som levererar specifika upplevelser i naturen så skapar man tillsammans ett större värde för besökaren och bidrar starkt till det övergripande målet.

Som ovan framförts anser Region Skåne att det krävs en djupare analys av vilka svenska politikområden som berör och påverkar turism och besöksnäring. Det är särskilt viktigt för att rätt uppdrag skall kunna ges till exempelvis Naturvårdsverket, Jordbruksverket, Riksantikvarieämbetet Skogsstyrelsen, Sveaskog och Visit Sweden. Det av yttersta vikt att relevant kompetens inom destinations- och affärsutvecklings finns tillgänglig när dessa uppdrag formuleras samt att uppdragen är tydliga och specifika.

Det är utomordentligt värdefullt att utredaren föreslår att skyddad natur på olika sätt kan ställas tillgänglig för kommersiell verksamhet. Detta förslag bör kompletteras med en genomlysning över hur kommersiella zoner i skyddat område kan vara ett sätt att nyttja naturreservat och nationalparker på ett varsamt sätt.

Ett sätt att styra besökare till specifika områden är att utöka möjligheten att fler leder (exempelvis mountainbike-, rid- och cykelleder) anläggs på platser där man idag inte accepterar dessa, exempelvis i naturreservat och nationalparker. På så sätt avlastas redan hårt utsatta leder med högt slitage. Exempelvis ger en designad mountainbikeled mindre slitage på naturen än en naturlig stig där mountainbike förekommer. Detta bidrar också till att det blir enklare för besöksnäringen att etablera sig i anslutning till lederna.

Vid utveckling av leder har en ledhuvudman en viktig funktion i att samordna arbetet för flera samarbetspartners avseende förvaltning, hållbar utveckling, långsiktig finansiering för att nå ett resultat av hög kvalitet. Att hantera utvecklingen av exempelvis mountainbikeleder kan vara utmanande med tanke på känslig terräng, markägarfrågor och avtal. Det är positivt att remissen poängterar vikten av att tidigt involvera länsstyrelsen för att få lederna godkända. Det är exempelvis viktigt vid utvecklandet av mountainbikeleder att ta hänsyn till vandringsleder och ridleder för att kunna ge både mountainbikeutövare och vandrare och ryttare en hög grad av nöjdhet.

Region Skåne vill poängtera vikten av en specialiserad utbildning och kompetensutveckling hos de som arbetar i naturområden. Med årligen ökat besöksantal ökar också kraven på naturområden, nationalparker och naturreservat. I dagsläget finns ingen samlad utbildning som ger en specifik kompetens för att möta framtiden. Det handlar om att förstå föreskrifter, planering, ekonomiska sammanhang, att bevara, driva och utveckla i ett brett spektra, agera som ambassadör, guide och kunskapsspridare genom att läsa landskap, lyfta fram fauna, sevärdheter och kultur för människor som besöker området. Även att leda arbete med volontärer som ska kunna vara stöd i omvårdandet av området

Naturvårdsverket bör ges uppdraget att genomlysna huvudmannaskap, drift – och underhållsbehov med mera för regionala låglandsvandringsleder. En förstudie som utreder en ”certifiering” av vandringsleder motsvarande Trafikverkets för regionala och nationella cykelturismleder bör tillsättas.

Region Skåne anser att en kartläggning av regionala, nationella och lokala turismcykelleder likt den som nyligen gjorts av Tillväxtverket, bör finnas i Trafikverkets databas samt hos statens egna skogsbolag för att ge en överblick över de turistiska lederna. Kartläggningen bör följas av riktlinjer och rutiner som beskriver hur man tar hänsyn till cykelleder när man planerar för vägbyggen och vid avverkning i linje med utvecklingen av naturturism.

Region Skåne delar helt utredarens bedömning att samverkans- och avtalsmodeller är mycket viktiga. Tillgång till lämpliga marker är grunden för naturturismföretagarens verksamhet. De flesta företag inom naturturism har inget eller litet eget markinnehav. Det innebär att verksamheten ofta förläggs till annans mark.

Grunden för långsiktig och hållbar naturturism skapas i ett gott samarbete mellan naturturism-företagare och markägare. Ett gott samarbete skapas genom en bred samverkan mellan företag inom naturturism, turismorganisationer, kommuner, myndigheter och markägare. En samverkan baserad på respekt för allemansrätt, ägande- och brukanderätt och som syftar till utveckling av natur som resurs för kommersiell verksamhet inom naturturism. LRF, Sveaskog, Länsstyrelsen, Jordägarförbundet, Svenska Kyrkan, Samebyarna med flera i samverkan är relevanta aktörer i arbetet med att ta fram hållbara avtals- och samverkansmodeller. Som ovan beskrivits kan den föreslagna modellen med Innovationsarenor bli ett fundament i en sådan samverkan.

Region Skåne vill poängtera att samverkan mellan Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet har mycket stor betydelse för att utveckla natur och kulturturismen.

Kapitel 11, Kulturturism

Region Skåne anser att utredarens förslag som helhet är relevanta och bra.

På samma sätt som i en stor del av de förslag som utredaren presenterar är betydelsen av en samlad politik mycket stor. Det är mycket viktigt att alla de myndigheter som ska delta i samverkan får i uppdrag att göra det. Om endast Tillväxtverket ges i uppdrag att utveckla frågorna i samverkan med andra myndigheter blir det sannolikt svårt att få de myndigheter som inte har uppdrag att bidra i en sådan samverkan.

Att stimulera kulturturism förbättrar förutsättningarna för konstnärligt skapande och satsningar på konst och kultur av högsta kvalitet stärker besöksnäringen, eftersom konst och kultur är en av de starkaste reseanledningarna. Exempel som Wanås Konst, Louisiana Museum i Danmark och Guggenheim-Museet i Bilbao illustrerar detta. Konstbiennalen i Venedig drog t.ex. 615 000 besökare 2017. Region Skåne delar helt bedömningen att samtida kultur och besöksnäring är områden med starka kopplingar och arbetar därför aktivt med samverkan mellan både sektorer och administrativa nivåer i det regionala utvecklingsarbetet kring kultur, turism och kreativa näringar. Skåne har goda erfarenheter av detta och vill gärna både bidra till och dra nytta av den fortsatta utvecklingen av en sådan samverkan i hela Sverige.

De vaga skrivningarna om kopplingen mellan filmproduktion och turism förutsätter ytterligare fördjupning i vad som kan göras för att dra full nytta av denna potential. En bra samverkan mellan branschaktörer och offentliga myndigheter på regional och kommunal nivå är en grundförutsättning, precis som fungerande samverkan mellan statlig, regional och lokal nivå är det.

Region Skåne delar bedömningen att besöksmålsutveckling bör vara en integrerad del av Statens fastighetsverks arbete eftersom de förvaltar och utvecklar fastigheter som i flera fall har stor betydelse för platsens attraktivitet. Förmågan att samverka med regional och lokal nivå är en mycket viktig aspekt i detta uppdrag.

Utredaren beskriver kopplingen mellan turism och de nationella målen för kulturpolitik på ett bra sätt, tyvärr är denna koppling inte tillräckligt tydliggjord i de förslag som presenteras.

Med detta som bakgrund föreslås följande kompletteringar:

- Kulturturism är ett av de områden som är särskilt beroende av en sammanhållen politik och effektiva gränssnitt, exempelvis mellan kultur och digitaliseringen. Av denna anledning är en av de genomgående principerna i förslaget till Innovationsarenorna att samtliga arenor skall arbeta med digitalisering.
- Kulturrådet bör ges uppdrag att stödja insatser som underlättar för besökare att ta del av en destinations eller en regions kulturutbud.
- Sverige har internationellt ett gott renommé inom film, musik, dataspel och design. I dag är det få destinationer och besöksmål som tydliggör detta i sitt utbud. Tillväxtverket och Kulturrådet bör därför ges i uppdrag att genomföra en pilotsatsning på Hållbar destinationsutveckling inom kultur, musik, film, scenkonst, arkitektur, form och design. Samverkan bör ske genom Region Skånes förslag till bildandet av Innovationsarenor. På detta sätt underlättas samverkan med regionala och lokala turismorganisationer, kulturaktörer samt universitet och högskolor.
- Film, Augmented Reality, Virtual Reality och Artificiell Intelligens och andra digitala tekniker har stor betydelse för besökarens upplevelser före, under och efter sitt besök i Sverige. Genom ny teknik kan besöksmål visas och upplevas på helt nya sätt. Det finns besöksmål som inte tål stor exponering och enbart kan upplevas digitalt.
- Utredningen ger en bra beskrivning av den ideella sektorns dilemma men saknar förslag som kan lösa de utmaningar som sektorn står inför. Riktade investeringsstöd till SMM (Små och Medelstora Museum) bör studeras närmare.
- Riksantikvarieämbetet och Kulturrådet och Kulturmiljörådet har hög sakkompetens och bör inom ramen för en samlad politik ges möjlighet att ställa denna till förfogande i samband med insatser inom området.

Region Skåne vill lyfta fram att det finns värdefulla erfarenheter av samverkan mellan olika politikområde, näringsliv och kultur inom Kulturella och Kreativa Näringar (KKN).

Kapitel 12, Måltidsturism

Region Skåne anser att utredarens förslag som helhet är relevanta och bra.

Det är bra att utredaren beskriver den starka kopplingen till regional matkultur, en viktig del för att skapa attraktionskraft för mat, dryck och måltid. För att det ska vara möjligt att ta hänsyn till den snabba förändring som sker inom dessa område är det av stor vikt att de insatser som förslås ges en stark koppling till den nationella livsmedelsstrategin.

Det är viktigt att en sammanhållen politik och en hållbar tillväxt i besöksnäringen ges en stark koppling till de regionala livsmedelsstrategierna. I Skånes livsmedelsstrategi är måltidsturism ett av de prioriterade områdena. Ett av de övergripande målen att utvecklingen ska stödjas av en satsning på Skåne som en internationell destination för mat, dryck, hälsa och turism. Två strategiska insatser (10 år) har en direkt koppling måltidsturism:

- 12 Stöd utvecklingen av Skåne som internationell destination för mat, dryck, hälsa och turism.
- 13 Stöd utvecklingen av Skåne till en av världens främsta kulinariska regioner.

Med ovanstående bakgrund föreslås följande kompletteringar:

- Den tydliga kopplingen mellan småskalig livsmedelsproduktion, gårdsbutikernas roll och måltidsturism ur besökarens perspektiv måste tydligare beskrivas
- Betydelsen av regional identitet inom måltidsturism måste utvecklas
- Utredningen saknar förslag på särskilda insatser för att stärka och utvidga regionernas arbete kring terroir, lokalt/regionalt ursprung, varumärkesskydd
- Den nationella satsningen på Foodinova (inkubatorerna Krinova i Kristianstad och Inkubera i Örebro) öppnar nya möjligheter för företag inom måltidsturism. Denna utveckling bör kopplas samman med utredningens övriga förslag
- Uppdraget att förenkla för aktörer inom måltidsturism bör kopplas samman med de insatser som senare förslås inom kapitel 14

Kapitel 13, Evenemangs- och möteslandet Sverige

Region Skåne stöder helt utredarens förslag att möten och evenemang måste få en tydligare plats i besöksnäringen och göras till viktig del i den

nationella strategin. Den strategiska kommunikationen av möten och evenemang bör stärkas. Internationella möten och evenemang är ett mycket viktigt verktyg för att det skall vara möjligt att uppnå målsättningarna i regeringens exportstrategi. Möten och evenemang ökar svensk synlighet på världsmarknaden på motsvarande sätt som annan internationell turism gör.

Region Skåne anser att en förstudie för att ta fram nationella mål för stora möten skall inkluderas i arbetet med att ta fram den nationella strategin och inte läggas som en separat insats. Förstudien bör bli en del av en nulägesbeskrivning, omvärldsbeskrivning och efterföljande analys.

Stödet till den nationella samordning som redan finns i form av Centrum för Idrottsevenemang bör utvecklas. Samordningen kan med fördel användas som inspiration till andra evenemangsformer än idrott.

Region Skåne anser att evenemangslandskapet har förändrats i så stor omfattning att det ger anledning till att se över säkerhetsfrågan kring evenemang. Det är positivt att utredaren förslår särskilda resurser för dessa insatser. Region Skåne delar dock inte utredarens förslag att Vinnova bör ges uppdraget att ansvara för utveckling av säkerhet kring evenemang. Region Skåne föreslår istället att MSB – Myndigheter för Samhällsskydd och beredskap ges uppdraget att ansvara för utveckling av säkerhet kring evenemang. Motivet är bland annat att myndigheten har bäst förutsättningar för att genomföra förslaget att tydliggöra ansvaret för nationell vägledning inom evenemangssäkerhet.

Det är positivt och välkommet att utredaren föreslår att resurser allokeras för kompetenshöjande insatser i relation till Sverige bilden och evenemangslandet Sverige. Region Skåne anser dock att uppdraget bör gå till Svenska Institutet vilken är den myndighet som idag har detta uppdrag. Svenska Institutet har goda möjligheter att integrera denna del i det ordinarie byggande av Sverige bilden bland annat genom sharingsweden.se och andra insatser riktade mot utlandet.

Förslaget till representationsstöd är välkommet men är inte tillräckligt omfattande för att attrahera stora internationella evenemang, vilka ofta kräver statliga garantier. Idag tar oftast regioner, kommuner och destinationer tillsammans med arrangörerna den största risken, trots att staten är mottagare av de största intäkterna.

Kapitel 14, Regler, tillstånd och tillsyn

Besöksnäringen är en näringsgren och bransch som mer än många andra tyngs av ett omfattande regelverk, tillståndsprocesser och tillsyn. För att förenkla för företagen och samtidigt utöva en relevant tillsyns krävs förenklingsprocesser, samsyn kring avgifter och ett omfattande digitaliseringsarbete.

Ett område som är av stor vikt är förenkling av bl.a. kommunala e-tjänster samt ändringar av regler där dessa utgör ett hinder i besöksnäringens företagens verksamhet. Exempel på hinder finns bland annat där outdoor-företagare behöver hantera matlagning utomhus, där företag som erbjuder outdoor-produkter och där kunden behöver hämtas upp, inte kan göra detta utan taxitillstånd. Även regler vid event upplevs som komplicerade.

En avtalsreglering mellan markägare och de näringsidkare som avser att bedriva kommersiell verksamhet på annans mark, framför allt inom ramen för hållbar miljö och social hållbarhet, måste också ses inom ramen för ekonomisk hållbarhet

Besöksnäringen har goda förutsättningar att bli den första branschen/näringsgrenen som blir helt digitaliserad i sitt tillstånd, tillsyns och egenkontrollarbete. Inom detta område saknas helt ett tydligt ställningstagande och en kraftfull insats. Utredningen ger förslag, bland annat inom Serverat-projektet som drivs med SKL, men detta är inte tillräckligt. Exempel på kommande insatser är tillstånd för evenemang, statens ansvar kring tillsyns- och tillståndsvägledning, synkronisering samt avgifter över kommungränser.

Mätta Ivarsson
Ordförande

Ulrika Geeraedts
Utvecklingsdirektör